

**ΑΤΥΠΗ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ
ΚΑΙ ΛΟΓΟΥ
ΣΤΟΝ ΑΥΤΙΣΜΟ**

**Μαρίτσα Καμπούρογλου
Λογοπεδικός**

Ίδρυμα για το παιδί «Η Παμμακάριστος»

Αξιολόγηση

- Συλλογή πληροφοριών
- Ερμηνεία
- Στόχοι της παρέμβασης

Η Αξιολόγηση της επικοινωνίας και του λόγου στον Αυτισμό = πρόκληση

- Ο Λόγος και η Επικοινωνία έχουν πολυδιάστατο και δυναμικό χαρακτήρα, δεν είναι εύκολα «μετρήσιμα»
- Η φύση της Διαταραχής του Αυτισμού

ΣΚΟΠΟΣ ΤΗΣ ΑΤΥΠΗΣ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ

- Η συμβολή στη διαγνωστική διαδικασία
- Η επιλογή των κατάλληλων στόχων για το εκπαιδευτικό πρόγραμμα

ΠΟΙΟΝ ΑΞΙΟΛΟΓΟΥΜΕ

- **παιδιά στα οποία έχει δοθεί η διάγνωση του “Αυτισμού”**
- **παιδιά με μια σειρά από διαφορετικές διαγνωστικές ‘ταμπέλες’ στα οποία αντιμετωπίζουμε αυτιστικού τύπου συμπεριφορές ή υποπτερούμαστε ‘αυτισμό’**

Αξιολόγηση τυπική ή άτυπη

- Η τυπική αξιολόγηση γίνεται με τη χρήση σταθμισμένων δοκιμασιών
- Η άτυπη γίνεται με μη-σταθμισμένα εργαλεία

Πλεονεκτήματα

Τυπική

- Προσεκτικά δομημένη
- κατάλληλα επιλεγμένο υλικό
- στάθμιση σε φυσιολογικό πληθυσμό
- συνολική θεώρηση

Άτυπη

ευέλικτη ως προς τη δόμηση

- ελεύθερη επιλογή υλικού
- διεξάγεται σε οποιοδήποτε μέρος
- ελεύθερη ερμηνεία

Πλεονεκτήματα

ΤΥΠΙΚΗ

- Δεν ανταποκρίνεται στις ανάγκες του κάθε παιδιού
- το υλικό μπορεί να μην είναι κατάλληλο
- το παιδί δεν ανταποκρίνεται στην τυπική διαδικασία
- χρήση από ειδικούς

ΑΤΥΠΗ

- η έλλειψη αυστηρής δόμησης μπορεί να οδηγήσει σε 'επιφανειακά' συμπεράσματα ή σε αποτυχία
- δυσκολία στην ερμηνεία σύμφωνα με τη φυσιολογική ανάπτυξη

Άτυπη αξιολόγηση

Εστιάζει :

- στην πρόοδο που έχει κάνει το παιδί μέχρι τότε ως προς τις βασικές γλωσσικές και επικοινωνιακές δεξιότητες
- πώς αυτές έχουν κατακτηθεί και σε ποιο χρονικό διάστημα
- ποιες στρατηγικές χρησιμοποιούνται από το παιδί και την οικογένεια για την επικοινωνία

Τρόποι αξιολόγησης

- Η Επιλογή του τρόπου αξιολόγησης εξαρτάται από δύο γενικές παραμέτρους
 - 1) το είδος και το ποσό της πληροφορίας που ήδη έχουμε
 - 2) το είδος των ειδικών ερωτημάτων που θέλουμε να απαντήσουμε

Παράγοντες επιλογής

- η ηλικία του παιδιού
- ο τρόπος με τον οποίο επικοινωνεί
- το επίπεδο έκφρασης και κατανόησης του προφορικού λόγου
- η σοβαρότητα του Αυτισμού
- η συνύπαρξη άλλων διαταραχών

Τι αξιολογούμε

- την ανάπτυξη πρώιμων **Κοινωνικών** και **Επικοινωνιακών** δεξιοτήτων
- την ανάπτυξη του **Παιχνιδιού**
- την ανάπτυξη του **Λόγου**
(Κατανόηση και Έκφραση)

Τι αξιολογούμε

- Με τι τρόπους επικοινωνεί το παιδί ;
- Πώς έχει αναπτυχθεί το παιχνίδι του;
- Ποιο είναι το επίπεδο της κατανόησης του προφορικού λόγου;
- Ποιο το επίπεδο της λεκτικής έκφρασης
- Γενικεύει τις δεξιότητες σε διάφορους χώρους και με διαφορετικά άτομα ;
- Έχει άλλες επιπρόσθετες δυσκολίες ;

Χρήση πρωτοκόλλων

Για:

- Πληροφορίες
- Παρατήρηση
- Άμεση αξιολόγηση

Πληροφορίες από γονείς

- ανάπτυξη της **ΒΑΣΙΚΗΣ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ** και των **ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΔΕΞΙΟΤΗΤΩΝ**
- ανάπτυξη του **ΠΑΙΧΝΙΔΙΟΥ**
- **ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ ΡΟΥΤΙΝΑ** του παιδιού
π.χ. πληροφορίες για τα αγαπημένα φαγητά, παιχνίδια

Πληροφορίες από γονείς για το επικοινωνιακό «προφίλ» του παιδιού

**The Pragmatics Profile of Early
Communication Skills”,
(Dewart and Summers, 1985)**

- **A) Επικοινωνιακές προθέσεις**
- **B) Ανταπόκριση στην επικοινωνία**
- **Γ) Λεκτική επικοινωνία – Διάλογος**

ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΚΕΣ ΠΡΟΘΕΣΕΙΣ

- 1) Κατεύθυνση προσοχής
- 2) Αίτημα
- 3) Διαμαρτυρία – Άρνηση
- 4) Χαιρετισμός
- 5) Έκφραση συναισθημάτων
- 6) Ονομασία αντικειμένων
- 7) Σχολιασμός
- 8) Πληροφόρηση

Κατεύθυνση προσοχής

A) Σε σας τον/ην ίδιο/α

Με ποιον τρόπο τραβά την προσοχή σας;

Παραδείγματα:

- Κλαίγοντας
- Τραβώντας σας (απ'το μανίκι, ρούχο
- Φωνάζοντας
- Καλώντας σας ,με το όνομά σας (π.χ. Μαμά)
- Λέγοντας κάτι, όπως «κοίτα με»

Ανταπόκριση στην επικοινωνία

- Απόσπαση της προσοχής του παιδιού
- Ένδειξη ενδιαφέροντος για την επικοινωνία
- Κατανόηση χειρονομιών
- Λεκτική κατανόηση
- Προσδοκία
- Αντίδραση στο «όχι»

Κατανόηση χειρονομιών

- Αν δείχνετε κάτι που θέλετε να κοιτάξει το παιδί, τι κάνει συνήθως;

Παραδείγματα:

- Συνήθως δεν κοιτάζει
- Κοιτάζει αν είναι κοντά του
- κοιτάζει ακόμη και αν είναι αρκετά μακριά

Λεκτική επικοινωνία – Διάλογος

- Έναρξη επικοινωνίας
- Διατήρηση της επικοινωνίας
- Αποκατάσταση της επικοινωνίας
- Προϋπόθεση και κοινή γνώση του θέματος
- Παράκληση για διευκρινήσεις
- Περάτωση της επικοινωνίας
- Θέμα
- Χρόνος – Τόπος επικοινωνίας Επικοινωνία με συνομηλίκους
- Τα βιβλία ως μέσο επικοινωνίας

Παράκληση για διευκρινήσεις

Αν το παιδί δεν καταλαβαίνει κάτι που του λέτε, πώς το δείχνει;

Παραδείγματα:

- Φαίνεται μπερδεμένο
- Επαναλαμβάνει ό,τι ακριβώς είπατε, χωρίς να δείχνει ότι καταλαβαίνει
- Ζητά εξήγηση(Ε; Τι; Τι είπες
- Λέει: «Τι εννοείς»

Πρωτόκολλο πληροφοριών για την καθημερινότητα (*Andersen –Wood &Smith, 1997*)

- Πληροφορίες δίνουν:

Αδέρφια	Όνόματα	Ηλικίες
Φίλοι	Όνόματα	Ηλικίες
Κοντινοί συγγενείς	Όνόματα	Συγγένεια

Πρωτόκολλο πληροφοριών για την καθημερινότητα (*Andersen –Wood &Smith, 1997*)

Πληροφορίες σχετικά με:

Ζωάκια	Όνομα	Είδος
Αγαπημένες Δραστηριότητες ή παιχνίδια		
Αγαπημένα φαγητά/ Ποτά/ αναψυκτικά		
Πρόσφατα γεγονότα της οικογένειας (διακοπές/ γιορτές)		

Πρωτόκολλο παρατήρησης και καταγραφής επικοινωνίας.)

Χώρος επικοινωνίας και με ποιο άτομο	Τι κάνει ή τι λέει το παιδί	Περιγράψτε την εξωλεκτική του συμπεριφορά	Παρατηρήσεις

Άμεση αξιολόγηση και παρατήρηση του παιδιού

ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΣΙΑ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ :

- ΧΩΡΟΣ
- ΔΙΑΡΚΕΙΑ

Έμφαση στην αξιολόγηση πρώιμων επικοινωνιακών δεξιοτήτων

Η δυσκολία στην ανάπτυξη της
κοινωνικής και μη- λεκτικής επηρεάζει
άμεσα την ανάπτυξη των
επικοινωνιακών δεξιοτήτων

Άμεση αξιολόγηση και παρατήρηση του παιδιού

- Πρωτόκολλο δομημένης παρακολούθησης πρώιμων επικοινωνιακών δεξιοτήτων

Μέσω

- της παρατήρησης
- της δομημένης δραστηριότητας

- Πρωτόκολλο παιχνιδιού

Πρωτόκολλο δομημένης παρακολούθησης πρώιμων επικοινωνιακών δεξιοτήτων

- Βλεμματική επαφή
- Παιχνίδι
- Αίτημα
- Άρνηση – διαμαρτυρία
- Ανταπόκριση
- Κοινωνική αλληλεπίδραση
- Επικοινωνία – λεκτική κατανόηση – λεκτική έκφραση

Παιχνίδι

- Αντιδρά σε εκφράσεις προσώπου και σε τόνο φωνής; Δ
- Εμπλέκεται σε βρεφικό παιχνίδι (κούκου τσα!, πάει ο λαγός να...) Δ
- Επεξεργάζεται τα αντικείμενα; Π
- Χειρίζεται σωστά τα αντικείμενα; Δ
- Έχει λειτουργικό παιχνίδι; Π
- Έχει συμβολικό παιχνίδι; Π

Υλικά

- Μπαλόφι
- Μπάλα
- Σαπουνόφουσκες
- Σφηνώματα
- Κυβάκια
- Πλαστελίνη
- Κούκλα, Αρκουδάκι
- Σετ φαγητού – σετ τσαγιού
- Μπισκότα ή πατατάκια ή κάποιο άλλο σνακ
- Διαφανή δοχεία με καπάκι που ανοίγουν δύσκολα

Στάδια ανάπτυξης του παιχνιδιού

- Αισθησιο-κινητικό
- Συσχετισμός
- Λειτουργικό
- Συμβολικό
- Κοινωνική δραματοποίηση
- Θεματική φαντασία

Πρωτόκολλο παιχνιδιού

- Δεν προσέχει τα αντικείμενα
- Προσέχει τα αντικείμενα αλλά δεν δρα με αυτά
- Δίνει ή δείχνει αντικείμενα
- Εξερευνά τα αντικείμενα
- Χρησιμοποιεί τα αντικείμενα χωρίς να λαμβάνει υπόψη τη χρήση τους
- χρησιμοποιεί κατάλληλα τα αντικείμενα
- χρησιμοποιεί ένα αντικείμενα σαν κάτι άλλο (συμβολικό παιχνίδι)

Αξιολόγηση της λεκτικής κατανόησης και λεκτικής έκφρασης

ΒΑΣΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ από τυπικά εργαλεία
αξιολόγησης όπως το **DERBYSHIRE
LANGUAGE SCHEME.**